

CUMHURİYET HALK PARTİSİ

BİLİM PLATFORMU POLİTİKA NOTLARI

@chp_bilim

bilim@chp.org.tr

bilim.chp.org.tr

AKP TÜRKİYE'SİNDE GENÇLER MADDE BAĞIMLILIĞININ PENÇESİNDE

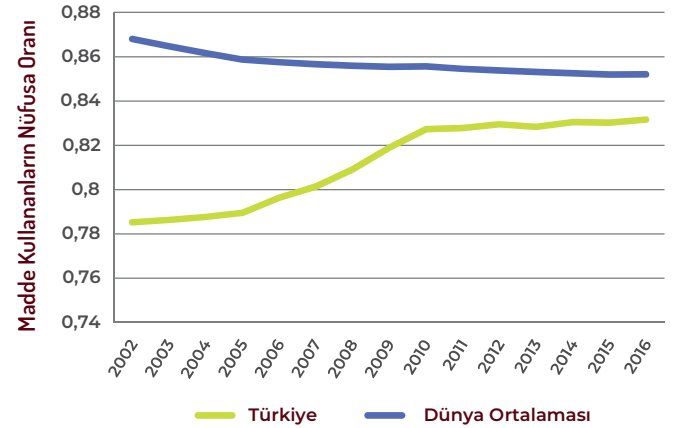
TOPLUM BUHRANIN EŞİĞİNDE

Türkiye, **Dünya Mutluluk Endeksi**'nde 2017 yılında 5 basamak birden düşerek **137 ülke arasında 74. sıraya gerilemiştir**. Bu çarpıcı veri, Adalet ve Kalkınma Partisi iktidarında Türkiye'nin büyük bir toplumsal bunalıma sürüklendiğinin göstergesidir. AKP iktidarında intihar, depresyon, suç ve boşanma oranlarında ciddi artışlar yaşanmıştır. Bunlar kadar, belki de bunlardan daha vahim bir olgu ise madde kullanımında görülen dramatik artıştır. Bağımlılık yapıcı maddelerin kullanımı ve ticareti her yaş, cinsiyet, sınıf ve gruptan insanı etkileyen bir halk sağlığı sorunu ve toplumsal tehdit haline gelmiştir. AKP iktidarında bu tehlike ne yazık ki hızla büyümüş ve kronikleşmiştir.

MADDE KULLANIMI HIZLA ARTIYOR

Türkiye'de madde kullanımına dair kapsayıcı ilk çalışma 2002 yılında yapılmıştır. Ülkemizde bu alanda benzer kapsamda ve nitelikte düzenli araştırmalar hâlâ yapılmamaktadır. Madde kullanımına dair veriler çok sağlıklı olmamakla beraber suç, sağlık (tedavi ve hastalık) ve ölüm istatistikleri üzerinden takip edilmektedir.

2002 yılından günümüze alkol ve sigara dışındaki bağımlılık yapan maddelerin kullanımının dikkate değer düzeyde arttığı görülmektedir. Yalnızca **son üç yılda** madde kullanıcılarının sayısı **%20 oranında artarak 1,5 milyona ulaşmıştır**.

AKP'nin iktidarda olduğu 2002-2016 yılları arasında, dünyada madde kullananların nüfusa oranında düşüş yaşanmışken, ülkemizde ise ciddi bir artış görülmüştür. 2002 yılında madde kullananların nüfusa oranı binde 7,86 iken bu oran 2016'da binde 8,32'ye çıkmıştır.

MADDE KULLANIMI

%6 AKP iktidarında madde kullananların nüfusa oranı %6 artmıştır.

MADDE KAYNAKLI ÖLÜM

%20 2008'den 2016'ya madde kaynaklı ölüm oranı %20 artmıştır.

BAĞIMLI SAYISI

%20 Sadece son 3 yılda madde bağımlılarının sayısı %20 artmıştır.

İLK KULLANIM YAŞI

10 Madde kullanımında, ilk kullanım yaşı 10'a kadar inmiştir.

Madde kullanımında artışı ortaya koyan çarpıcı bir başka veri, tedavi merkezlerine başvurudaki dramatik artıştır. **2006** yılında Türkiye'de **tedavi merkezlerine** başvuranların sayısı **1.417** iken **2017** yılında bu sayı yaklaşık **9 kat** artarak **12 bin 501'e** çıkmıştır.

AKP TÜRKİYESİ: MADDE KULLANIMINDAN KAYNAKLI ÖLÜMLERDE AVRUPA'DA BİRİNCİ

Dünyada her 100 bin kişi içinde madde kullanımına bağlı olarak hayatını kaybeden insan sayısı **2008 yılında 2** iken, **2016 yılında 1,9'a düşmüştür**. Türkiye'de ise aynı rakam 2008'de 0,51 iken **2016 yılında 0,61'e çıkmıştır**. Yani ülkemizde madde kullanımından **ölenlerin oranı %20 artmıştır**. Madde kullanımından hayatını kaybedenlerin oranında dünyada iyileşme olurken, ülkemizde durum kötüye gitmiştir.

Birleşmiş Milletler Uyuşturucu ve Suçla Mücadele Dairesi'nin madde kullanımıyla ilgili verilerine göre, madde kullanımı nedeniyle gerçekleşen ölümlerde Türkiye, Avrupa'da birinci sıradadır. **Aşırı doz ölüm vakası**, 2006 yılında 56 iken 2016 yılında büyük bir artış ile **920** olarak kayıtlara geçmiştir.

AKP İKTİDARINDA MADDE KULLANIMINA BAŞLAMA YAŞI 10'A DÜŞTÜ

AKP'nin iktidara geldiği dönemde madde kullanımına **başlama yaşının ortalama 16,6 ± 3,0** olduğu görülmektedir. Bugün gelinen noktada ise **ilk kullanım yaşının** giderek düştüğü bilinmekte ve elde edilen kısmi veriler ve yapılan sınırlı araştırmalarda **10'a kadar indiği belirtilmektedir**.

GENÇLER MADDE KURBANI

Türkiye'de madde kullananların büyük çoğunluğu erkektir. Yaş grupları

incelendiğinde gençlerin ağırlıkta olduğu görülmektedir. Madde kullanıcılarının **yarısından fazlası 15-24 yaş** aralığındadır. Madde kullanıcılarının ortalama eğitim süresi altı yıldır.

Madde kullanıcılarının büyük bölümü, son bir yıl içerisinde işsiz olduğunu belirtmektedir. İşsiz oldukları dönemde geçici işlerde çalışarak ya da yakınları tarafından desteklenerek geçimlerini sağladıklarını ifade etmektedirler. Araştırma sonuçlarına göre, yoksul bireyler madde kullanıcıları arasında ağırlıktadır.

Madde kullanımının bölgesel dağılımına dair veri yoktur. Ancak tedavi verileri aracılığıyla fikir edinilebilmektedir. Madde bağımlılığı tedavisine en çok başvuru İstanbul'da yapılmaktadır. İstanbul'u; Şanlıurfa, Kırıkkale, Adana, Mersin, Gaziantep, Denizli, Osmaniye, Bursa ve Mardin takip etmektedir.

MADDE BAĞIMLILIĞINDA RİSK GRUPLARI

Madde kullanıcılarının demografik verileri incelendiğinde ana risk grubunun yoksul gençler olduğu görülmektedir. Düşük eğitim seviyesi, işsizlik, bekâr ve erkek olmak diğer tanımlayıcı kategorilerdir. Madde kullanımının tüm ülkede yaygın olduğu görülmektedir. Ancak, metropollerde ve kent merkezlerinde daha fazladır.

AKP, MADDE BAĞIMLILARINI VE AİLELERİNİ YALNIZ BIRAKIYOR

Madde kullanıcılarının üçte birinden fazlası madde bağımlılığına bağlı olarak yaşadıkları sorunların çözümünü için tedavi görmektedir. Madde kullanıcılarının üçte ikisi ise tedaviye gereksinim duyduklarını ifade etmektedir. Bu oran hapishanelerdeki mahkûm

kullanıcılarda dahi yarı yarıyadır. Bu durum, madde bağımlıları arasında tedaviye girme istekliliğinin yüksek olduğunu ortaya koymaktadır. Ancak zamana yayılan veriler dikkate alındığında, madde bağımlılarının yaşamları boyunca ortalama olarak üçten fazla tedavi gördükleri anlaşılmaktadır. Başka bir ifadeyle, ilk tedavide başarı oranı düşüktür. Bu durumda madde kullanıcılarının kişisel kararlarının etkisi olmakla birlikte, tedavi süreçlerinin psikolojik ve sosyal destek mekanizmaları açısından zayıf kalmasının etkisi de büyüktür. Öte yandan ilk tedavi alma yaşı ile madde kullanma yaşı arasındaki makasın da açılıyor olması dikkate değerdir. Bu durum bize tedavi mekanizmalarının yeterince hızlı devreye girmediğini ve etkisinin kısıtlı olduğunu göstermektedir.

Ülkemizde yeterli sayıda ve nitelikli **Alkol ve Madde Bağımlılığı Araştırma, Tedavi ve Eğitim Merkezi (AMATEM)** bulunmamaktadır. 2017 yılı itibarıyla sayısı 100 olan bu kurumlar içinde **sadece 45 merkezde** hem ayakta hem yatarak tedavi uygulanmaktadır. Uzmanlar, uzun vadeli başarı için “yatarak tedavinin” gerekliliğini vurgulamaktadır. Ancak ülkemizde madde bağımlılığı sorunu büyük ölçüde “ayakta tedavi poliklinikleri” ile çözülmeye çalışılmaktadır. **2017 itibarıyla** alkol ve madde bağımlılarını tedavi merkezlerinin toplam **yatak kapasitesi 1.026’dır**. Buna karşılık **2017’de** yatarak tedaviye **başvuran** madde kullanıcı sayısı **12.501** kişidir. Bu yetersizlik, 16 yıldır iktidarda olan AKP’nin madde bağımlılığı sorunuyla kurumlar nezdinde mücadele etmekte ne kadar başarısız ve isteksiz olduğunu gözler önüne sermektedir. Bunun yanı sıra, bağımlı bireylerin topluma

entegrasyonu sürecindeki uygulamalar da yetersizdir. Madde bağımlılığı tedavi merkezlerinin hem sayı hem nitelik olarak talepleri karşılamaması, bağımlılıkla mücadelede aileleri tümüyle yalnız bırakmaktadır. Bağımlıların aileleri, bu merkezlerin yoğunluğundan ve buralardan randevu almanın zorluğundan yakınmaktadır.

MADDE BAĞIMLILIĞININ YIKICI ETKİLERİ

Madde kullanımı oldukça tehlikeli bir halk sağlığı sorunudur. Dünyada her yıl madde bağımlılığına bağlı olarak hayatını kaybeden insanların sayısı milyonlarla ifade edilmektedir. Ancak, madde kullanımının verdiği zararlar, yalnızca ölümlerle sınırlı değildir. Madde kullanımı yeti kayıplarına, kronik hastalıklara, ruhsal bunalımlara ve toplumsal hayattan kopuşa neden olmaktadır.

Madde kullanımı, kullanan bireylerin yalnızca kendileri değil, aileleri, çevreleri ve içinde yaşadıkları toplum üzerinde de onarılmaz fiziksel, psikososyal, ekonomik kayıplara neden olmaktadır. Madde kullanımı sonucunda toplumlar başta istihdam, güvenlik ve sağlık alanlarında olmak üzere birçok alanda kayıplar yaşamaktadır. Türkiye’de devletin madde bağımlılığı ile mücadeleye **harcadığı kaynak 1 milyar TL’ye** yaklaşmış durumdadır. Madde kullanımı yüzünden toplumların refah düzeyi düşmektedir. Madde kullanımı suç ve kazalarda artışa neden olmaktadır.

MADDE KULLANIMINA BAĞLI HASTALIKLAR

Madde kullanıcılarının önemli bir kısmı, önceden ve yakın zamanda damar yoluyla madde aldığını belirtmektedir. Damar yoluyla madde kullanımı enfeksiyon hastalıklarının yaygınlaşmasına sebep olmaktadır. Madde etkisi altında korunmasız cinsel ilişki yaygınlığı da cinsel yollarla bulaşan hastalıklarda artışa neden olmaktadır. Madde kullanımına bağlı olarak ülkemizde HIV, Hepatit B, Hepatit C, Tüberküloz gibi hastalıklara yakalananların sayısı artış göstermektedir.

MADDE KULLANIMI KAYNAKLI SUÇ ARTTI

Madde kullanıcılarının çoğunluğu yaşamlarının bir döneminde kullanılan madde ile ilgili suçlardan, üçte birinden

fazlası ise başkaca bir suçtan tutuklandığını ifade etmektedir. Pek çok madde kullanıcısı maddeye erişim amacıyla hırsızlık, madde satıcılığı, yankesicilik ve dilencilik yapmaktadır.

MADDE KULLANIMI İLE İLGİLİ ADLİ VAKALAR

2016	81.222
2017	118.482
Artış Oranı	%46

MADDE KULLANIMI İLE İLGİLİ SUÇLARDAN İNFAZ KURUMLARINDA BULUNAN HÜKÜMLÜ VE TUTUKLULARIN TOPLAM HÜKÜMLÜ VE TUTUKLULARA ORANI

2016	%19
2017	%22

Adalet Bakanlığı Ceza Tevkifevleri Genel Müdürlüğü verilerine göre ülkemizde 2016 yılında madde kullanımı, satışı ve bulundurma ile ilgili adli vaka sayısı 81 bin 222 iken, 2017 yılında 118 bin 482'ye yükselmiştir. Sadece bir yılda görülen %46 oranındaki bu artış durumun vahametini ortaya koymaktadır.

2017 yılı itibarıyla ceza infaz kurumlarında **madde kullanımı, teminatı gibi bağlantılı suçlardan hüküm giyen** yurttaş sayısı ise **50 binin üzerindedir**. 2016 yılında Türkiye'de, madde bağlantılı suçlardan dolayı ceza infaz kurumlarında bulunan hükümlü ve tutuklu oranı %19 iken **2017 yılında bu oran %22'ye çıkmıştır**. Kullanım amaçlı madde satın almak, kabul etmek, bulundurmamak suçlarından yakalananların sayısı **122 bini aşmıştır**. Bu kesimin yakalanan toplam şüphelilerin %72'sini oluşturuyor olması dikkat çekicidir.

BUHRANIN KAYNAĞI AKP POLİTİKALARI

Madde kullanımının ardında yatan nedenler incelendiğinde dört temel konu öne çıkmaktadır:

- (1) Sosyo-ekonomik çöküntü,
- (2) Eğitimden kopuş,
- (3) Toplumsal dışlanmışlık ve güvensizlik,
- (4) Maddelere kolay erişim.

Bu dört alanda da AKP'nin 16 yıldır izlediği yanlış politikalar sonucunda Türkiye hızla gerilemiş durumdadır. Bir başka deyişle, AKP iktidarında artan uyuşturucu kullanımı, AKP'nin yanlış politikalarının ve yönetim beceriksizliğinin bir sonucudur.

SOSYO-EKONOMİK ÇÖKÜNTÜ

Madde kullanımı tüm toplum kesimlerini etkilemektedir. Ancak verilerle ortaya konulduğu üzere eğitim düzeyi düşük bireylerde, işsizlerde ve yoksullarda madde kullanımı sorunu daha fazla görülmektedir. AKP iktidarında erken yaşta eğitimden kopuşlar artmış, işsizlik sorunu kronikleşmiş, yoksulluk sorunu derinleşmiş, borçluluk oranları hızla artmıştır.

Avrupa Birliği ölçütleri referans alınarak gelir bazlı yoksulluk verilerine bakıldığında, sosyal yardım politikaları ile övünen AKP iktidarında, ülkemizde **yoksulluk oranının hiçbir zaman %20'nin altına düşmediği** görülmektedir. 2017 verilerine göre **16 milyon kişi görel yoksulluk yaşamaktadır**. İhtiyaç temelli yoksulluk hesaplamalarına göre ise **2017 yılında nüfusumuzun %20'den fazlası açlık, %60'dan fazlası ise yoksulluk sınırının altında yaşamaktadır**.

Yoksulluk gibi, işsizlik verileri de AKP politikalarının Türkiye'yi nasıl bir tabloya sürüklediğini ortaya koymaktadır. Artık kronik hale gelmiş olan işsizlik, özellikle gençleri derinden etkilemektedir. **2006 yılında %17 olan genç işsizliği oranı, 2017 yılında %21'e çıkmıştır**.

AKP iktidarıyla birlikte aileler tam bir borç batağına sürüklenmiş durumdadır. 2002 yılında **hanehalkı borçlarının** harcanabilir gelire oranı **%4,3 iken, 2015 yılı itibarıyla bu oran %50'ye ulaşmıştır**. Başka bir ifadeyle vatandaşlarımızın cebine giren her **2 TL karşılığında 1 TL borcu bulunmaktadır**.

Kısacası AKP'nin güvencesizliği ve gelir adaletsizliğini derinleştiren yanlış ekonomi politikaları sonucunda yurttaşlarımız

sosyo-ekonomik açıdan gerilemektedir. Toplumumuzda her geçen gün gelecek kaygısı daha da artmaktadır. İçinde bulunduğumuz kriz ortamında, başta gençler olmak üzere yurttaşlarımız sıkıntılarından geçici bir süre dahi olsa kaçmak için madde kullanımına yönelmektedir. AKP yönetiminde Türkiye bir toplumsal çözülmenin ve çaresizliğin eşğine getirilmiştir.

%50

2015 yılında hanehalkı borçlarının harcanabilir gelire oranı %50'ye ulaştı.

%65

Açık ortaöğretime devam edenlerin oranı 5 yılda %65 arttı.

EĞİTİM HAYATINDAN KOPUŞ

AKP'nin eğitimdeki yanlış politikaları sonucunda yüz binlerce gencimiz erken yaşlarda eğitim hayatından kopmaktadır. Özellikle kesintisiz temel eğitimin iki kademeye bölünmesi bu durumun temel nedenidir. Yanlış eğitim politikaları sonucunda yalnızca **son 5 yılda açık ortaöğretime giden öğrenci sayısı %65 artarak 4 milyon 300 bine yaklaşmıştır.** Türkiye, Avrupa ülkeleriyle kıyaslandığında okulu erken bırakma alanında ilk sırada yer almaktadır. Ülkemizde **her üç kişiden biri eğitim hayatını yarıda bırakmaktadır.** Okulu bırakan gençler ve çocuklar ise sokaklarda madde satıcılarının kurbanı olmaktadır.

TOPLUMSAL DIŞLANMIŞLIK

Göç, yoksulluk, işsizlik, suç kültürü, engellilik, cinsel yönelim gibi topluma entegrasyon açısından bireyler için dezavantajlar doğuran yada ayrımcılığa maruz kalmasına neden olan durumların madde bağımlılığı ile yakından ilişkisi bulunmaktadır. AKP iktidarında artan keyfileşme ve otoriterleşme eğilimi gençler üzerinde ağırlaşan siyasi, toplumsal ve kültürel baskılar yaratmaktadır. Kayırmacılık ve kollama uğruna toplumumuzun önemli bir bölümü ötekileştirilmektedir. Bu ayrımcı politikalar sonucunda özellikle gençlerimiz ve yurttaşlarımız sürekli bir dışlanma ve güvensizlik hissi içinde yaşamaktadır.

AKP iktidarında giderek artan gerilim ortamı toplumsal dayanışma ağlarımızı

belirgin biçimde zayıflamakta, bireylerle birincil ve ikincil çevreleri arasındaki bağların çözülmesine neden olmaktadır. Siyasi iktidarın eylem ve söylemleriyle artan toplumsal gerilim, bireylerin birbirlerine ve kurumlara duydukları güveni sarsmaktadır. Özellikle kentlerde bireyler toplumsal çevreden soyutlanarak yalnızlaşmaktadır. AKP, hızla kaybolmakta olan toplumsal destek mekanizmalarını kurumsal mekanizmalarla ikame edememektedir. Bu konudaki çalışmalara göre, ülkemizde her beş madde kullanıcısından birinin sabit bir ikameti dahi yoktur. Bu kişilerin büyük bölümü sokaklarda yaşamaktadır.

AKP'nin baskı ve dışlama politikaları, madde bağımlılığını artırdığı gibi uyuşturucu madde kullanan bireyleri de yaftalamakta ve ötekileştirmektedir. Madde kullanımını bir sağlık sorunu olarak görmeyen, bir suç unsuru olarak kavrayan AKP zihniyeti, "madde kullanan bizden değildir, onlar bizim neslimiz değildir" gibi ifadelerle özellikle madde kullanan gençleri toplumdan soyutlamaktadır.

Bu damgalayıcı yaklaşım, bağımlıların ve ailelerinin, bağımlılık sorununu ve bağımlılığın sonuçlarını daha da fazla yaşamalarına neden olmaktadır. AKP'nin uyuşturucu konusuna bakışı, madde bağımlılarınin rehabilite olarak topluma yeniden entegre olmalarının önünde büyük bir engel teşkil etmektedir.

MADDEYE ERİŞİM KOLAYLAŞIYOR

Türkiye, konumu sebebiyle bağımlılık yapıcı maddelerin ticaretinden doğrudan etkilenen ülkeler arasındadır. Ülkemiz coğrafi olarak, üretim bölgeleri ile tüketim bölgelerinin arasındadır. Yasa dışı maddeticareti açısından önem arz eden, "Balkan Rotası", "Kuzey Karadeniz Rotası" ve "Doğu Akdeniz Rotası"

olarak adlandırılan üç uyuşturucu trafik hattı ülkemizden geçmektedir. Bu durum bağımlılık yapıcı maddelere yurttaşlarımızın erişimini kolaylaştırmaktadır. Ülkemizin bu özgün koşullarından ötürü, bağımlılık yapıcı madde arzının engellenmesine özel önem verilmesi gerekmektedir.

AKP iktidarında Türkiye ne yazık ki arz temelli madde kullanımını engellemek konusunda belirgin bir başarı elde edememiştir. AKP'nin dış politikadaki yanlışları sonucunda, içinde bulunduğumuz coğrafya büyük bir istikrarsızlık sürecine girmiştir. Sınırlarımızın güvenliğinde ciddi açıklar söz konusu olmuştur. Sınır komşularımızda ve ülkemizde konuşlanan terör örgütleri uyuşturucu ticaretinin ana aktörleri arasındadır.

DOGMATİK AKP ZİHNİYETİ SORUNU ÇÖZEMEZ

Madde bağımlılığı, bireyler açısından öncelikle fiziksel ve ruhsal bir sorundur. Sorunun ortaya çıkışı ve etkileri itibarıyla da göz ardı edilemeyecek bir toplumsal boyutu vardır. Oysa AKP, konuyu sadece kriminal bir çerçevede ele almaktadır.

AKP, bağımlılık ile mücadele anlayışının merkezine suç unsurunun oluşmasını ve suçluların cezalandırılmasını koymaktadır. AKP açısından madde temin edenlerle mücadelenin ana odağı dahi madde kullanımını azaltmak değil, terörün finansmanının önlenmesidir.

AKP, madde bağımlılığı sorununun sosyal analizini yapmaktan, bu sorunun ortaya çıkmasında kendi sorumluluğunun bilincine varmaktan ve sorunun çözümü için planlı ve sistematik bir mücadele yürütmekten çok uzaktır.

MADDE BAĞIMLILIĞIYLA MÜCADELEDE AMATEM YALNIZ BIRAKILIYOR

Madde bağımlılığının çok boyutlu bir sorun olmasından ötürü, çözümünün de çok odaklı olması gerekmektedir. Bu doğrultuda pek çok bilimsel alandan akademisyenlerin ve uzman ekiplerin, kamu kurumlarının ve sivil toplum örgütlerinin bir arada ve ortak bir plan çerçevesinde hareket etmesi zorunludur. Oysa, mevcut yapıda ilgili kurumlar arasındaki eşgüdüm oldukça zayıftır. Bütün sorumluluk suç, suçlu, mağdur odağı çerçevesinde Emniyet Genel Müdürlüğü ile Alkol ve Madde Bağımlılığı Araştırma, Tedavi ve Eğitim Merkezleri'ne yüklenmektedir.

AKP'nin madde bağımlılığı ile mücadelede benimsediği yöntem, önleyici müdahale yerine, çoğunlukla geri dönüşü olmayan noktada sorunu öteleme, gözden uzaklaştırmadır. Madde bağımlılığının tedavisi ve madde kullananların rehabilitasyonu için kurulmuş olan AMATEM'lerin mevcut işleyişi, bu durumun en iyi göstergesidir. Bu merkezlerde madde kullanan kişiler, gerek gönüllü olarak gerekse denetimli serbestlik gibi yasal zorunluluklar sebebiyle belirli tedavi süreçlerinden geçmektedirler.

Uygulanan tedavi ve rehabilitasyon işlemleri genellikle remisyon süresinin, yani madde kullanmadan geçen sürenin, uzatılmasına odaklanıp, madde bağımlılığının toplumsal nedenlerine dair bir çözüm üretmemektedir. Kişi odaklı yaklaşımlar ve geçici çözümler, daha geniş çaplı toplumsal tetikleyicilerin göz ardı edilmesine neden olmaktadır. Bunun sonucunda sorunun kaynağına inilememekte ve madde kullanımı sorunu daha da derinleşmektedir.

CHP NE YAPACAK?

SORUNUN TÜM BOYUTLARI İLE ORTAYA ÇIKARILMASI

Madde bağımlılığı gibi çok katmanlı bir sosyal sorunun çözümünde ilk adım, sorunun tüm boyutları ile ortaya konulmasıdır. Bunun için gerekli araştırma ve veri toplama çalışmaları yapılacak ve özellikle risk gruplarının hangi nedenlerle bağımlılık yapıcı maddelere yöneldiği belirlenecektir. Bu doğrultuda hızla toplumsal risk haritaları oluşturulacaktır.

ÇÖZÜM: GÜÇLÜ SOSYAL DEVLET

Cumhuriyet Halk Partisi, madde kullanımı sorununun çözümü için yurttaşlarımızı bağımlılık yapıcı madde kullanmaya iten toplumsal sebeplerin ortadan kaldırılmasına dönük sistematik bir politika yürütülmesinin zorunlu olduğuna inanmaktadır. Sorunu önleyici bir yaklaşım geliştirebilmek için, eğitimden ayrılma, işsizlik, yoksulluk, çevre baskısı, dışlanma gibi sosyal faktörlerin ortadan kaldırılması ya da olumsuz etkilerinin azaltılması gerekmektedir. Madde kullanımı ile mücadelede en güçlü araç tüm yurttaşları kapsayan bir sosyal destek mekanizmasının kurulmasıdır. CHP, sosyal içerme projelerini uygulamaya sokmanın yanı sıra yoksullukla mücadele ve istihdam programları geliştirerek sosyal devleti güçlendirecektir.

SOSYAL RİSK GRUPLARININ KORUNMASI

Madde kullanımı toplumun her kesiminde görülmekle birlikte, tüm araştırmalar ve veriler, madde bağımlılığı konusunda temel risk grubunu gençlerin oluşturduğunu göstermektedir. Bu nedenle gençlerin içerisinde bulunduğu sosyal çevreye ve gençlerin kendilerini bu çevrede nasıl anlamlı kıldıklarına odaklanmak önem taşımaktadır. Bunun için gençlerin, hangi alanlarda sosyalleştiklerine dikkat edilmeli ve koruyucu önlemlerin alınmasında bu alanlara yoğunlaşılmalıdır. Okul, gençlerin birincil sosyalleşme alanları arasında yer almaktadır. AKP iktidarında, okul önleri bağımlılık yapıcı madde satıcılarının yeni bağımlılar yaratmak üzere pusuda beklediği, güvensiz alanlar haline gelmiştir. CHP, başta fiziksel altyapının geliştirilmesi ve personel ihtiyacının kadrolu olarak karşılanması

olmak üzere atacağı adımlarla okullarımızı ve okullarımızın çevresini gençlerimiz için güvenli alanlar haline getirecektir.

OKUL AİLE BİRLİKLERİ

CHP, okul çevrelerinin, gençlerimizin sosyalleştiği sokakların güvenliğinde Okul Aile Birlikleri ile eşgüdüm ve işbirliği içerisinde çalışacaktır. Bu doğrultuda, Okul Aile Birlikleri güçlendirilecek ve yasal statüye kavuşturulacaktır. Okul Aile Birlikleri aracılığı ile mahalle güvenliği izleme birimleri ve dayanışma grupları kurulacak, bu gruplar sayesinde öğrencilerimizin güvenli bir ortama, ailelerinin ise sosyal desteğe kavuşmasına katkı sağlanacaktır.

GENÇLER GELECEĞİNİ KAYBETMEYECEK

AKP, iktidarda olduğu dönemde bütüncül bir gençlik politikası ortaya koyamamıştır. AKP'nin gençlerin sorunlarına bakışı tüm topluma yaklaşımı ile aynı doğrultuda ve ayrımcılık temellidir. AKP, gençlerin önemli bir bölümünün sorunlarına duyarsız ve ön yargılıdır. Gençlerin özgürlüklerini kısıtlayan politikaları hayata geçirirken, temel gereksinimleri ihmal etmekte ve sorunlara dogmatik yaklaşmaktadır.

EĞİTİM, BİLİNÇLENDİRME VE SAHİPLENME

Madde bağımlılığı ile mücadelenin temel dayanaklarından biri, başta risk grupları olmak üzere tüm toplumun madde kullanımının zararları konusunda eğitilmesi ve bilinçlendirilmesidir. Uzmanlar bu alanda yapılacak çalışmaların konu hakkında özel eğitim almış, psikiyatrist, psikolog ve sosyal hizmet uzmanları tarafından bir ekip çalışması içerisinde, erken çocukluk döneminden itibaren verilmesi gerektiğinin altını çizmektedir. CHP, söz konusu insan kaynağını hızla yetiştirecek ve istihdam edecektir. İstihdam edilecek bu uzmanların, kurulacak olan sosyal rehabilitasyon merkezleri ile bağlantılı olarak çalışacakları bir model geliştirilecektir. Eğitim ve bilinçlendirme sadece risk grubu için önleyici olması açısından önem arz etmemektedir. Aynı zamanda madde kullanıcılarının ve yakınlarının madde kullanımının zararları,

ikincil etkileri, tedavi ve rehabilitasyon seçenekleri hakkında bilgilendirilmeleri çok önemlidir. CHP, eğitim faaliyetlerinin kapsamını bu doğrultuda genişletecektir.

KURUMSAL REFORM ŞART

Madde bağımlılığı tedavi merkezleri yalnızca tıbbi merkezler olarak değil, aynı zamanda psikososyal rehabilitasyon merkezleri olarak örgütlenmelidir. CHP iktidarında bu doğrultuda yeniden yapılandırılacak merkezlerin sayısı hızla talebi karşılayacak düzeye getirilecektir. Bu kurumların tamamında yatarak tedavi öncelikli yöntem olacaktır. **AMATEM**'lerin altyapısı, donanımlı ve nitelikli personel sayısı, iyileşme ve rehabilitasyon için gereken personel çeşitliliği hızla geliştirilecektir. Madde bağımlılığı sorununun bölgesel yoğunluğu gözetilerek merkezlerin coğrafi yaygınlığı artırılacaktır.

Dünyada uygulanan tüm başarılı tedavi yöntemlerinin uygulanabilmesi ve en etkin ilaçların kullanılabilmesi için gerekli düzenlemeler hayata geçirilecektir. Tedavi ve rehabilitasyon seçeneklerinin mümkün olmadığı durumlar için zarar azaltma programlarının uygulanması sağlanacaktır. Madde kullanımına bağlı ölümlerin önüne geçmek için acil eylem planı hazırlanacaktır.

MADDE TİCARETİ İLE MÜCADELE

Dünya genelinde madde bağımlılığı ile mücadelenin önemli ayaklarından biri madde arzının önlenmesidir. Ülkemizin özel konumu bu yönde yapılacak çalışmalara dikkatle yoğunlaşılmasını gerektirmektedir. CHP iktidarında, madde ticareti ile etkin bir biçimde mücadele edilecektir. Sınırlarımızın güvenliği tam anlamıyla sağlanacaktır. Bununla birlikte, ülke içinde madde yetiştirilmesinin önüne geçilecek, ham maddelerin ve reçeteli ilaçların amaçları dışında kullanımı önlenecektir.

BONZAIYE KARŞI ÖZEL ÖNLEM

Ülkemizde uyuşturucuya bağlı ölümlerde, Bonzai'den kaynaklı ölümler ilk sırayı almaktadır. **Bonzai** kullanımından ötürü en az **580 kişi hayatını kaybetmiştir. 2012-2017** yılları arasında **Bonzai kullanımı 15 kat artmıştır**. Artışın temelinde kolay erişim ve düşük maliyet faktörleri yatmaktadır. CHP, madde ticaretinin önlenmesinde başta

Bonzai olmak üzere kimyasal-sentetik maddelere özel önem verecek ve bu doğrultuda sıkı önlemler alacaktır.

CEZAEVİNDE TEDAVİ VE REHABİLİTASYON

Kurumsal iyileştirmelerin yanı sıra madde bağımlılığı ile mücadele için cezaevlerinde rehabilitasyon ve tedavi olanağının sunulması sorunun çözümüne önemli katkı sağlamaktadır. Cezaevleri özellikle çocukların madde ile tanıştığı mekanlar arasındadır. Çocuk suçluluğunda ceza ve cezaevi yerine ıslah ve rehabilitasyon yaklaşımının benimsenmesi, madde ile mücadele için de olumlu sonuçlar doğuracak bir adımdır. CHP, AKP iktidarı gibi cezaevi açmakla değil, cezaevlerine ihtiyacın azaldığı bir toplumsal düzen kurmakla övünecektir.

BAĞIMLILARIN AİLELERİNE ÖZEL DESTEK

Madde bağımlılığı yalnızca bireysel bir olgu değildir. Aile içi çatışmalar, iletişimsizlik, problem çözme ve uzlaşma becerilerinde eksiklik, depresyon, travmalar, düşük özgüven, kayıplar, kaçış gibi etkenler bireyleri madde kullanımına yöneltmekte veya kullanımı devam ettirmektedir. Bu çerçevede bağımlılık, bireyler kadar aile ortamını da ilgilendiren bir sorundur. Madde bağımlılığı tedavisinde ailenin bilgilenebilmesi, anlayışı ve desteği iyi sonuçlar almak için çok önemlidir. CHP, madde bağımlılığı tedavisinde aile danışmanlığı ve aile terapisi alanında uzman yetiştirilmesi ve gerekli kurumsal altyapının oluşturulmasına özel önem verecektir.

SONUÇ

AKP'nin yanlış politikaları sonucunda hızla artan madde kullanımı sebebiyle başta gençler olmak üzere tüm toplumumuz tehdit altındadır. CHP, madde bağımlılığı sorununa çözüm üretmek için sorunun meydana gelmesini beklemeyecek ve madde kullanımındaki döngüsellliği ortadan kaldıracaktır. Güçlü sosyal dayanışma ağları ve sosyal devlet politikaları, madde arzının engellenmesi, toplumsal içerme, kriminalizasyona son verme gibi önlemlerle toplumumuzun bu kanayan yarasına derman olacaktır. CHP, bu doğrultuda atacağı somut adımlar sonuç verene dek, sorunun etkilerini azaltacak erken müdahale ve rehabilitasyon seçenekleri başta olmak üzere koruyucu ve önleyici mekanizmaları geliştirecektir.